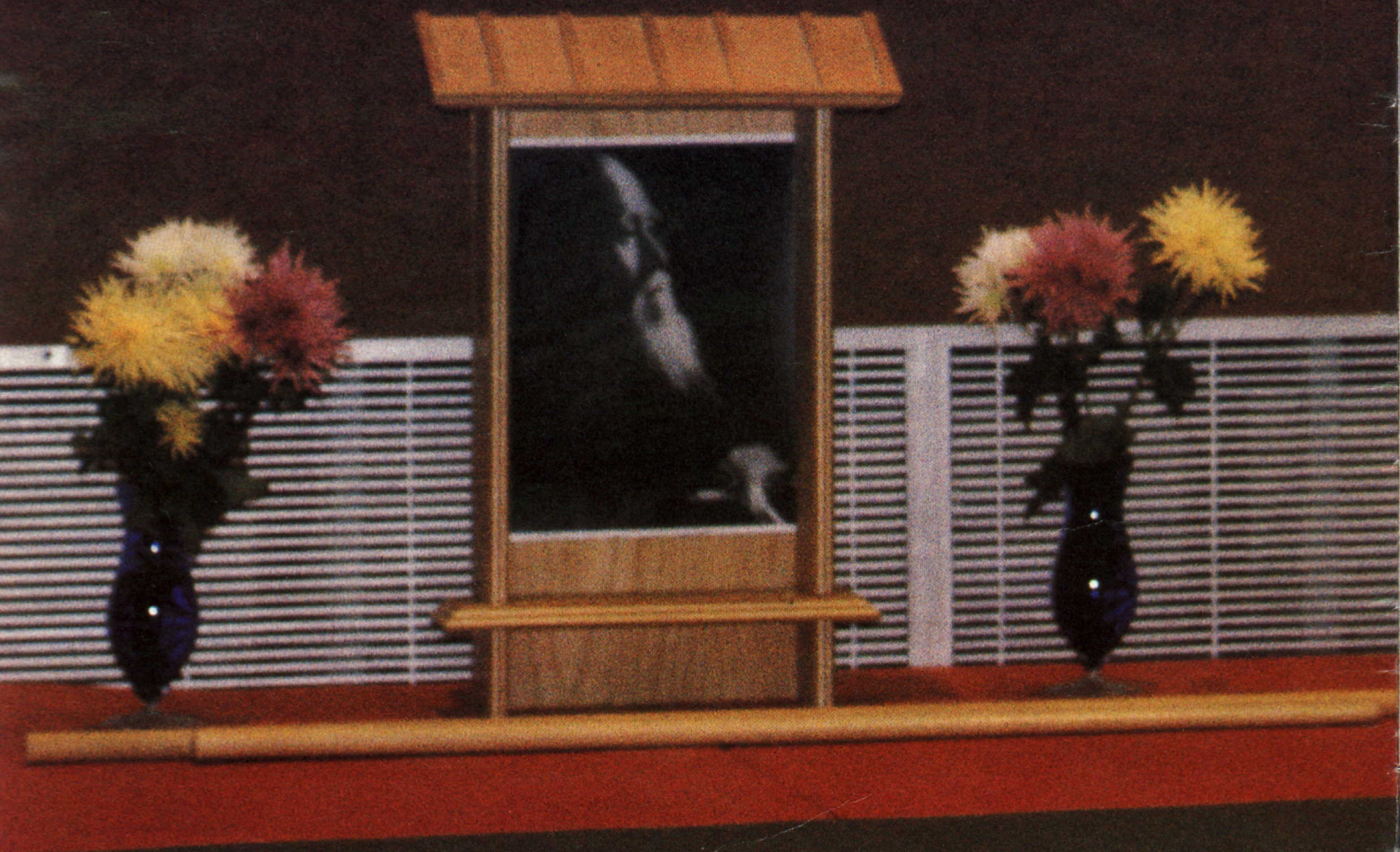

AIKIDO

IKEDA SENSEI

Kým donedávna boli návštevy významných osobností bojových umení v Čechách či na Slovensku skôr výnimkou ako pravidlom, v súčasnosti je už našťastie situácia iná. Do Prahy, Brna, Bratislavy i viacerých iných centier si nachádza cestu stále viac majstrov zo zahraničia, medzi ktorými nechýbajú dokonca ani veľké postavy Budo priamo z Japonska.

合気道は「道」を説く
武道です。
技を磨くだけでなく
心を養いながら下さる。
池田 昌男

► Milovníci aikido privítali nedávno hneď dve takéto osobnosti - najskôr zavítal do Prahy **IKEDA sensei** (7. dan) a po ňom pricestoval do Brna **TAMURA sensei** (8. dan). A hoci bol ich program poriadne nabitý, našu ponuku na rozhovor neodmietol ani jeden z nich. Ako prvému dajme preto slovo **MASATOMI IKEDOVÍ** (nar. 8.4.1940 v Tokiu), zodpovednému technickému vedúcemu švajčiarskeho Aikikai a zároveň i technickému riaditeľovi Českej asociácie aikido. (Interview s jedným z najobľúbenejších žiakov Moriheia Uyeshibu Nobuyoshi Tamurom priniesieme v niektorom z ďalších čísel BUDO JOURNALU.)

●●●

B.J.: Mohli by ste nám najskôr priblížiť vaše prvé kontakty s aikido?
 M.I.: - Moja cesta Budo sa začala v ôsmich rokoch tréningom judo. Keď som mal osemnásť, zatúžil som robiť sumo. V rovnakom čase som však objavil aj aikido, takže v nasledujúcom období, teda počas štúdia telesnej výchovy a športu na univerzite Nihon Taiku Daigaku, som trénoval všetky tri bojové umenia - judo, sumo i aikido.
 B.J.: Napokon vám však najviac

byť zo mňa dobrý učiteľ aikido. O sedem rokov neskôr ma Hombu Dojo vyzvalo opäť vycestovať do Európy, konkrétne do Švajčiarska, kde pôsobím dodnes a kde mám aj vlastné dojo.

B.J.: Vráťme sa však ešte do obdobia, kedy ste aikido len spoznávali. Čím vás upútalo natoľko, že ste mu dali prednosť pred judo i pred sumo, ktoré sa teší v krajine vychádzajúceho slnka mimoriadnej obľuby?

M.I.: Aikido som si vybral preto, lebo v živote hľadám cestu Do. A aikido je odpoveďou na otázku hľadania tejto cesty. Je v ňom všetko. Čo som hľadal v podstate Budo, našiel som v aikido. Nevieť, ako sa na to pozerajú iní, ale pre mňa je to tak. Počas štúdia telovýchovy na univerzite som sa učil, ako používať svoje telo a ako sa správať. Táto výchova je obsiahnutá aj v aikido, dokonca v oveľa väčšej miere, ako sa vyučovala na univerzite. A to je to, čo ma zaujíma. Aikido nie je totiž len sebaobrana. Chápať ho iba ako bojové umenie, ktoré nám pomáha pri napadnutí brániť sa, by bolo veľmi jednoduché. Prirodzene, počas tréningu sa učíme najmä obranné techniky, ale v hĺbke je tam niečo, čo sa dá použiť pre život,

prirástlo k srdcu posledné z nich...
 M.I.: V roku 1964 som získal vysokoškolský diplom a myslel som si, že bude zo mňa učiteľ telesnej výchovy. Aikido sa však stávalo pre mňa čoraz dôležitejším, preto keď ma môj majster Tada sensei povolal do Talianska, odcestoval som na Apeninský poloostrov. Tam som vyučoval aikido asi päť rokov, no potom som sa vrátil do Japonska, pretože som cítil, že je toho ešte veľa, čo sa musím naučiť, aby mohol

životnú cestu. V technikách aikido je aj filozofia a umenie, čo začiatočník spozná len veľmi ťažko.

B.J.: Ako by ste dnes, po rokoch tréningu, charakterizovali aikido?

M.I.: Je to kompletne Budo. Aikido vysvetľuje, čo je to Budo.

B.J.: Mohli by ste byť trochu konkrétnejší?

M.I.: Bolo by to komplikované, lebo by sme sa museli vrátiť až k tomu, čo je vlastne Budo.

B.J.: Čo považujete v aikido za najťažšie?

M.I.: Podľa mňa nejstuje nič najťažšie ani nič najľahšie. Najskôr, teda kým sa človek niečo naučí, sa mu zdá byť všetko zložené. Keď si myslí, že to už vie, je to zrazu jednoduché. Neskôr sa to stane ale opäť zložitým.

B.J.: Na čo kladiete pri výuke najväčší dôraz?

M.I.: Ak človek trénuje aikido, trénuje aj sám seba. Je to niečo podobné, ako keď sa z hudobníka, pilujúceho svoju techniku, stáva zároveň osobnosť. O Sensei

bol takisto veľkou osobnosťou. Podľa neho nejde v aikido len o to, cvičiť techniku, ale cvičiť aj seba samého. Snažím sa preto, aby som niečo z toho pocítil i ja. Mojm cieľom je predávať tento aspekt svojim žiakom. Keď som začínal s judo, pýtal som sa svojho majstra, čo to judo je. A on mi povedal: *Judo začína pozdravom a končí pozdravom. To je judo.* Inými slovami povedané, bez rešpektu voči partnerovi sa nemôžeme naučiť cvičiť. Ak robím aiki-

do a nerešpektujem sám seba, nemôžem rešpektovať ani nikoho iného. A takisto druhí nebudú rešpektovať mňa. To je začiatok Budo. Podobne, ako keď kováč kuje železo, tak Budo formuje osobnosť človeka.

B.J.: V čom sa aikido odlišuje od iných bojových umení?

M.I.: Práve v tom, že v ňom nie je boj. Nejestvujú v ňom súťaže, lebo nepozná žiadne pravidlá. Účelom nie je partnera zničiť, ale niečo z neho vytvoriť - predať mu energiu, dobrú energiu. Pri robení techniky to musí byť vidieť. Preto vyzerá aikido úplne ináč ako ostatné bojové

M.I.: Napríklad zo začiatku som predvádzal vždy iba techniku Toriho, teda toho, čo sa bráni. Keď som však prišiel pred sedemnástimi rokmi do Švajčiarska, chcel som vysvetliť najskôr pojem Uke, a tak som v podstate ako prvý učiteľ začal vysvetľovať aj techniku útočníka. Pritom aikido sa vždy chápalo ako umenie Toriho. Alebo - dnes som na seminári predvádzal techniku, ktorá v aikido v podstate neexistuje. Keby sa ma Japonci spýtali, prečo som chytil ruku práve tak a nie ináč, odpovedal by som im, aby boli ticho, lebo teraz sa pracuje. Avšak keď techniku nevysvetlím Európanovi,

ten s tým súhlasiť nebude, pretože by ukážke neporozumel. Taká je moja skúsenosť.

B.J.: Rozvojom aikido v Európe pribúda čoraz viac rozličných škôl, z ktorých niektoré o sebe tvrdia, že jedine oni reprezentujú to „pôvodné, správne aikido“. Ako sa pozeráte na túto situáciu?

M.I.: O niečom podobnom síce nič neviem, no môžem povedať, že naučiť sa techniku tak, ako ju predvádzal O'Sensei, nie je ľahké. Jeho práca nám však ukázala smer, akým sa môžeme dať.

B.J.: Poznali ste O'Senseia osobne?

M.I.: Mal som to šťastie, že aikido

som sa učil v čase, keď O'Sensei ešte žil. Mojim majstrom bol jeho priamy žiak Tada sensei z Hombu Dojo, ktorý je dnes technickým vedúcim talianskeho Aikikai.

B.J.: Ako dlho ste trénovali pod jeho vedením?

M.I.: Aikido sa venujem už vyše tridsaťpäť rokov a Tada sensei je stále mojim majstrom. Tým však nechcem povedať, že keď sa u neho učím, že kopírujem aj jeho metodiku. Som už zrelý človek, takže mám možnosť i schopnosť ísť sám svojou cestou.

B.J.: Ako si predstavujete túto cestu v súvislosti s vašim pôsobením v Čechách?

M.I.: Zatiaľ sa začínam zoznamovať s ľuďmi, ktorí sa zase zoznamujú s aikido. Nie sú zlí, no oproti iným krajinám tu určitý rozdiel je.

B.J.: Ako dlho bude podľa vás trvať, kým sa podarí tento rozdiel vyrovnáť?

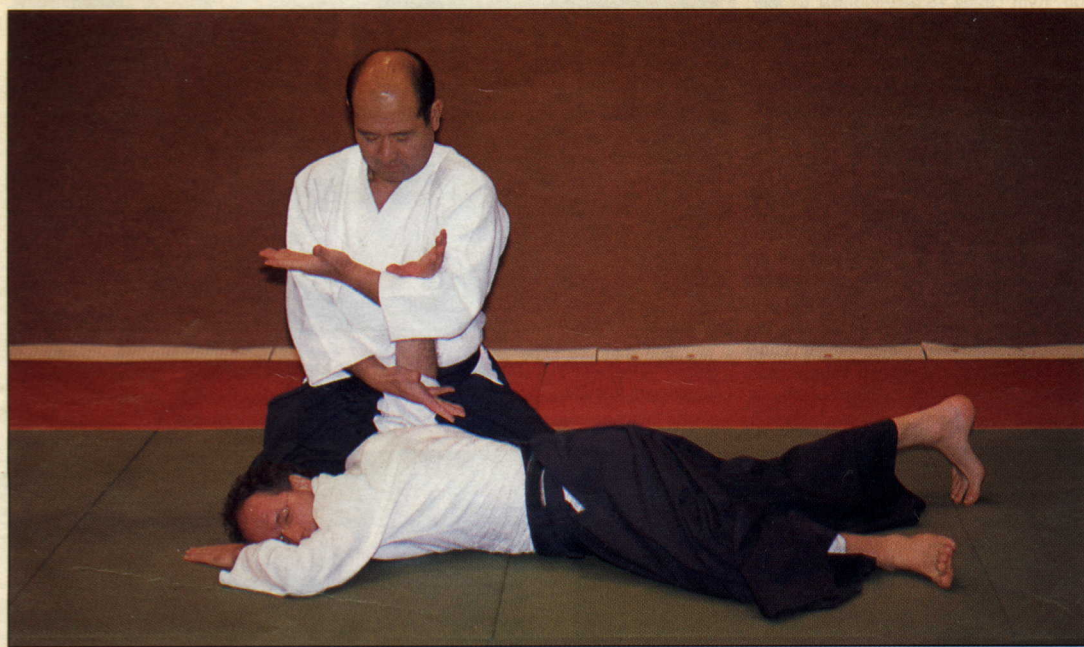
M.I.: Pred tridsiatimi rokmi, keď aikido korene na starom kontinente iba zapúšťalo, si situácia vo Francúzsku a Taliansku vyžadovala, aby prišli japonskí majstri, pretože dovtedy tam nikto nebol. O desať rokov neskôr sa pomaly objavovali prví európski učители, ale stále ešte chýbali skutočne dobrí učители. No a dnes sa už európske aikido vyrovná japonskému. Na základe toho by bolo možné teda usudzovať, že aikido v Čechách bude potrebovať takisto dvadsať až tridsať rokov. To ale nie je pravda. Postačí desať, pretože okrem mňa už môžu pomáhať aj iní. Podobnú skúsenosť mám zo Švajčiarska, kde sa začalo s výukou aikido o desať rokov neskôr ako vo Francúzsku, no dnes už rozdiel medzi oboma krajinami, čo sa týka kvality, nie je.

B.J.: Záujem o spoluprácu s vami prejavili nedávno aj zástupcovia aikido zo Slovenska. Prijmete ich ponuku?

M.I.: Možnosť mojej pomoci tu je, veď pôvodne, ešte pred rozdelením, sa uvažovalo o tom, že by som pôsobil v rámci celého Československa. Teší ma, že aj českí kolegovia s takouto spoluprácou súhlasia, pretože ak dokáže aikido obidva národy opäť zbližiť, budem to považovať za veľmi pozitívne.

B.J.: Na záver dovoľte ešte otázku z trochu iného súdku - ako sa pozeráte na aikido Stevena Seagala?

M.I.: Myslím si, že v skutočnosti by vyzeralo naozaj tak. Aj keď nemožno zabúdať na to, že vo filme je spravidla všetko nadsadené, robené hlavne na efekt.

umenia, hoci pôvodné bojové techniky sú v ňom obsiahnuté stále.

B.J.: Ako sa pozeráte na súčasné európske aikido?

M.I.: Myslím si, že za posledných desať rokov sa svojou úrovňou plne vyrovnalo japonskému. Platí to však nielen o aikido, ale aj o iných bojových športoch, ktoré vďaka svojej inteligencii a racionálnym postojom dokážu zvládnuť Európania veľmi dobre. Musím sa priznať, že spočiatku mi ich mentalita prekážala, no teraz si myslím, že sú schopní naučiť sa aikido dokonca lepšie ako Japonci.

B.J.: Ako sa vám javí učenie O'Senseia z dnešného pohľadu? Chápete ho ako niečo nemenné, alebo ako niečo, čo možno ďalej rozvíjať?

M.I.: Technika a filozofia aikido sa nemení. Mení sa však metodika výuky.

B.J.: Prispeli ste v tomto smere aj vy svojou troškou do mlyna?

M.I.: Ja osobne sa domnievam, že patríam medzi tých, ktorí menia metodiku výuky až moc...

B.J.: V čom tieto zmeny spočívajú?

Za rozhovor ďakuje
STANISLAV RUMANN
Foto: LADISLAV NAGY